

Skandinaviens Stjerne.

Organ for de Sidste-Dages Hellige.

Sandheden, Kundskaben, Dyden og Troen ere forenede.

Nr. 7.

Den 1ste Januar 1889.

38te Aargang.

Protestantismens Grundvold.

(Af C.)

Jesu Kristi Kirkes Gjenoprettelse i disse sidste Dage, forudsætter nødvendigvis et Frafald fra den af Herren selv oprettede Kirke i Apostlenes Dage, og de mange sørgelige Følger af dette Frafald har vist sig hele Tiden siden, og viser sig endnu. Mange retskafne Mænd have, fra Tid til anden, gjort Forsøg paa at reformere den kristne Kirke i forskjellige Lande, og de fleste af dem, have maattet bøde med Livet for deres oprigtige Forsøg paa at befri Menneskene fra Pavedømmets fordærvelige Indflydelse ved at lede dem tilbage til den rene Kristi Være, eller saa nær hen imod samme, som de, under deres traditionelle Opdragelse, vare i Stand til at opfatte den, ved at sammenligne Datidens Kristendom med den Apostoliske.

Saa længe det pavelige Præstevælde og de verdslige Fyrsters Interesser smeltede sammen, vare alle Forsøg paa en gjenneugribende Reformation frug-

tesløse, og saa langt hen i Tiden, som til det attende og nittende Aarhundrede, finder man derfor endnu Spor af Historiens skrækkelige Beretninger om Inkvisitionen og Dragonaderne*), som bleve anvendte af de pavelige Myndigheder og katolske Fyrster for at holde Folket den saakaldte „enejste saliggjørende Kirkes“ Stikke og Anordninger efterrettlige.

Underledes gik det dog til, hvor de verdslige Fyrsters Interesser kom i Strid med den saakaldte „Kristi Statholder“, Paven i Rom, og dette viste sig især ved den store Reformation, som næsten samtidig begyndte i flere europæiske Lande, og som især var blevet fremkaldt ved Gejstlighedens vellystige Levnet og Afslædshandelen, med alt hvad dermed stod i For-

*) Dragonader, kaldes Ombudelse ved Militærmagt, fordi man i Frankrig brugte Dragoner dertil.

bindelse. Under Luther, Calvin, Svingli og Andre afdækkede mange oprigtige og gudsfrygtige Mennesker det pavelige Nag, men det var ikke altid samvittighedsfulde religiøse Hensyn, som bragte Folket og de verdslige Fyrster til at slutte sig til Oprørerne mod det gamle Præstevælde. Politiske Intriger og andre Hensyn spillede ofte en vigtig Rolle i Reformationens tidlige Historie, og især hos Konger og Fyrster. Der var ikke den Gang, ligesaa lidt som der nu er, Tale om guddommelig Myndighed eller Bestikkelse, og Fyrsterne indtog, i de fleste Tilfælde, kun Paven's tidligere Stilling, som deres politiske Kirkes Overhoved. Derved opkom de saakaldte „Statskirker“ i alle Europas Kongeriger og Fyrstendømmer.

Den engelske eller episkopale Kirke, som er det britiske Riges Statskirke, frembyder et ejendommeligt Skue i saa Henseende. Dens Stifter var ingen ringere Personlighed, end den berøgtede Kong Henrik den Ottende. Han var saalænge som det ivarede Regning for hans personlige Interesser, en retroende Katholik, og skrev endog et Forsvar for Pavedømmet imod Reformationen, som paa hans Tid havde grebet betydeligt om sig. Han blev derfor, af Paven, hædret med Titelen „Troens Forsvarer“. Knappe anede hans pavelige Behynder den Gang, at denne samme Kong Hendrik saa snart skulde blive een af Pavedømmets værste Fjender, og af aldeles usfordsjete Grunde, eftersom de i Virkeligheden slet ikke angik Religionen eller Præstemyndigheden, men simpelthen var en Følge af Kongens uslyrlige Videnskaber lige over for det smukke Køn.

Vi ville, tildels efter en Skildring af Ældste Samuelson, fremstille denne

Kongelige Reformator for vore Læsere, og lade dem selv gjøre sine Slutninger, angaaende den præstelige Myndighed, som var hentet fra en saadan Kilde.

Hendrik den Ottende, besteg den engelske Trone 1509 og begyndte sin Regjering med at lade sin Faders Ministre Empson og Dudley henrette, under Paaskud af at de, under hans Faders Regjering, havde paalagt Folket for høje Skatter. Han havde dog intet imod at Pengene vare i Skatkammeret, da de jo kunde tilfredsstille hans Hang til et ødselt Vellevnet. Som før bemærket var han da en god Katholik og hjalp at bekjempe Protestantismen i Frankrig med Vaabenmagt, samt med Skrift forsvarede den pavelige Myndighed imod Kætterne. For at vinde politisk Indflydelse havde han giftet sin Broders Enke, Kathrine af Aragonien, som var beslagtet med den tytte Kejser Karl den Femte, men da Kongens Planer slog fejl, fik han Samvittighedsstrupler (?) over at være saa nær beslagtet med sin Dronning, efterat have levet med hende i sytten Aar; men hun var bleven gammel og Kongen, som endnu var ung, havde forelsket sig i den skønne Anna Bolein. Ved en vis Lejlighed udbrød han: „Jeg har begaaet en stor Synd, idet jeg har ægtet min Broders Hustru og altsaa min Søster, men jeg vil gjøre det godt igjen ved at hæve dette forbrøderste Ægteskab og ægte en Kvinde, som jeg ikke er beslagtet med“; og han befalede sin første Minister, Kardinal Woolsey, at skaffe ham en Skilsmisse fra Paven. For gjæves anstrængte denne Gejstlige (som ogsaa skulde kaldes en Guds Tjener) sig for at skaffe Kongen det forønskede Dokument, men Paven vilde intet høre om dette Paaskud, af Frygt for

Dronningens nære Slægtstaf til Keiser Karl. Herover blev Kongen rasende og affatte sin Minister, og havde endogaa bestemt at han skulde bestige Skjottet, men heldigvis døde han af Sorg eller Uergrelse over at være faldet i Kongens Unnaade. Af egen Magtfuldkommenhed, gistede Kongen nu Anna Bolein og forviste sin Dronning fra Hoffet, men lod ikke Skilsmisjen offentlig erklære for jey Maaneder efterat han havde gjort Anna til sin Dronning ved at ægte hende. Herover satte Paven Kong Hendrik i Band (1535), men da var det, at „Troens Forsvarer“ (?) erklærede sig uafhængig af den pavelige Myndighed, og sig selv som den engelske Kirkes Overhoved. Saaledes opstod den anglikanske eller episkopale Kirke, som er den engelske Statskirke.

Imidlertid blev Kongen ogsaa snart led af den skønne Anna; thi han havde faaet Dje paa Jane Seymour, som efter hans Mening, var endnu skønnere end Dronning Anna, og derfor bedre berettiget til at sidde med ham paa Englands Trone. Det forrige Paa- skud til en Skilsmisje, kunde ikke her anvendes, og der maatte altsaa udtænkes et nyt Middel til at blive fri for Dronningen. Hun blev derfor beskylt for at have været utro mod sin kongelige Egtefælle og maatte ende sit Liv paa Skjottet, skjønt den almindelige Mening er, at hun var uskyldig.

Dronning Jane (Seymour) døde i sin første Barselseng, og der siges, at hendes Liv kunde have været reddet, men da Bægerne spurgte Kongen, om de skulde redde Moderen eller Barnet, svarede han: „Barnet, thi Konger kan jeg faa nok af.“

Til en Forandring foretrak denne fromme (?) Konge sig dernæst i et Billede, som den berømte Maler Holbein havde malet. Han sendte

strax Gesandter til Tyskland, for at bejle til den formentlig skønneste Prinsesse paa Jorden; thi det var ikke faldet Kongen i Tanker, at Maleren kunde have gjort sig skyldig i Smiger. Han tog selv til Rochester for at møde hende, men da han fik se hende, udbrød han til sin gejstlige Medhjælper, den af ham selv indsatte og med Myndighed fra ham (men hvad Slags?) udrustede højeste Gejstlige i England: „Saa det kalder J en Skjønhed — en flamsk Mær er hun, men ingen Prinsesse“. Kongen forskød hende strax og erklærede hende for sin Søster, samt anviste hende Slotet Richmond til Beboelse.

Hu valgte Kongen Kathrine Howard til sin femte Gemalinde. Hun var meget smuk og Kongen havde en lidenskabelig Kjærlighed for hende, men da han fandt, at hun ikke forsmaaede andre Elskere, dømte han ogsaa hende til dø paa Skjottet.

Kongen søgte nu i to Aar at finde den pletfrie Kvinde, som, efter hans Mening alene burde anses værdig til at dele Tronen med ham, men da han ikke kunde finde en Saadan, saa tog han tiltakke med en tredje Kathrine, nemlig Kathrine Parr, som var Enke efter Lord Neville. Hun blev hans sidste Hustru, skjønt hun kun ved sin store Snildhed frelste sit Liv, ved altid at rette sig efter Kongens Luner.

Denne Konge havde underskrevet to Tusinde og otte Hundrede Dødsdomme, deriblandt vare to af hans egne Hustruer, en Biskop, Thomas Moore, og flere Ministre og andre ansete Mænd og Kvinder; han havde anvendt sit Folks Penge og Blod uden Hensyn til enten retfærdige religiøse eller politiske Principer, idet han snart kæmpede mod Protestanterne, snart mod Katholikerne og tilsidst mod Paven selv,

naar hans egne ustyrlige Videnskaber mødte Modstand, og dog er han — denne blodige Regent — den englandske eller epistopale Kirkes Stifter, den Authoritet hvorfra hele den engelske Kirkes Gejstlighed har deres Myndighed, og ifølge hvilken de forrette deres kirkelige Ordinantjer, ja som Daabens og Alterens Sakramenter, ægteskabelige og præstelige Vielser, ja selv Kronings Ceremonien i Guds Navn!

Visselig opvifer Historien i dette, som i mange andre Tilfælde, at Fransket bragte den store Skjæde, „Moderen til Skjæderne og Bederstyggenhederne paa Jorden, til at give alle Nationer at drikke af sit Horeri's giftige Vin“, og at „Jordens Konger have bolet med hende“, som paa sin Pande har Navnet: „Babylon den store“, „som sad paa et Dyr fuldt med Bespottelsens Navne“. (See Nab. 17.)

Som det er vist, i denne Skildring af den engelske Statskirkes Oprindelse, er det med de fleste andre Statskirker, sket uden egentlige religiøse Motiver, som Grundlag for Reformationen. De ere blevne oprettede efter kongelig Befaling, og ofte, som i England, paa tvungne Folket med Magt, ligesom Katholicismen blev indført med Baabemagt i Begyndelsen. Hvad Magten havde oprettet, var det let at vedligeholde, naar der for Gejstligheden, saa vel som for Verdsligheden, dermed fulgte Gæstgæster og velkønnede Embeder; det Dvrige vilde Skik og Sædvane udrette, og tilsidst er Religionen bleven Folket i Almindelighed en forholdsvis ligegyldig Sag. En større Del af de Religiøse have siden dannet egne protestantiske Samfund eller Sekter, som, overensstemmende med Pauli Forudsigelse (2 Tim. 4, 3.) „have valgt sig selv Lærere i Høbet“, efter som det kildrer deres

Dren“, men Alle med ligejaa lidt guddommelig Myndighed, som Englands kongelige Reformator, idet de, enten maa erkjende den katolske Kirkes Præstedømme, med Paven som Overhoved, som den Kilde hvorfra de have deres Myndighed, eller ogsaa maa tilstaa at de kun have den fra andre Mennesker, dersom de ellers paa staa at de har nogen. Ingen uden Katholikerne ville anerkjende den pavelige Myndighed, thi ellers maatte de ogsaa anerkjende sig selv at være Rjættere og, af den saaledes anerkjendte præstelige Myndighed, satte i Band og frataget al Ret til at forrette sakramentale Handlinger, og det staa derfor kun tilbage, at paaberaabe sig deres menneskelige Kaldelse. Protestanterne ere derfor alle, uden Undtagelse, satte i en ubehagelig Stilling, ligeover for den tænkende Del af Menneskene, men heldigvis for disse, af Gud ikke beyndigede Præster og Lærere, er der forholdsvis kun Faa, som tænke over den store Betydning der ligger netop i at være i Besiddelse af guddommelig Myndighed, for at kunne forrette sakramentale Handlinger, der skulle have Gylbighed i Guds Rige og staae Menneskene de Betsignelser, som de søge efter i Forbindelse med en oprigtig Esterlevelse af Kristi Evangelium her paa Jorden.

Man tænke sig en Person, som uden Myndighed tager sig for, blot at udstede et Borgerbrev til en Anden, som i god Tro paa dettes Gylbighed, betaler Bedkommende for sin Mestlighed. Den formentlige Borger vil, ved en eller anden Lejlighed, fremvise sit Borgerbrev, for at gjøre Krav paa visse Rettigheder, som retmæssige Borgere have Adgang til, men han finder, til sin Sorg og Forbauselse at Papiret er værdiløst, og at den,

som udstedte det har bedraget ham; han er udeluft fra de borgerlige Rettigheder, som han troede sig fuldkommen sikrede; der er ikke Lejlighed for ham til tidsnok at skaffe sig et gyldigt Borgerbrev og han maa derfor finde sig i at stilles paa samme Trin, som andre Udlændinge: hans oprigtige Tro og ærlige Betaling for det falske Dokument kan ikke heller skaffe ham bedre Udsigter til sine Onstets og sit tidligere Haabs Opnaaelse, og om han vendte sig, i sin Fortvivlelse mod den, som havde bedraget ham og forbandede ham, saa vilde det ikke synes at være noget unaturligt, om just ikke, strengt talt, kristeligt, naar der tages Hensyn til, hvormeget den saaledes Bedragne har tabt ved at tro paa sit Borgerbrevs Gyldighed og Udstederens Redelighed.

Evangeliets, som Frelseren lærte sine Disciple og som han befalede dem, at forkynde i den ganste Verden, var „Riget's Evangelium“. Det var en Række af Lovbud og Forordninger, som det blev befalede alle Mennesker, at underkaste sig, for at blive Borgere i

Guds Rige, og der blev udtrykkelig sagt: „Uden Noget bliver sødt af Vand og Mand, kan han ikke indkomme i Guds Rige“. (Joh. 3, 5.) At ikke Enhver uden særskilt Betskikkelse kunde indlemme Menneskene, som Borgere i Guds Rige, er almindelig indbrømmet blandt alle Religions-Besjendere, og derfor have de deres Præster og Lærere, men de skulde ikke vælges, hverken i Hobetal eller enkeltvis, men med den guddommelige Myndighed, som Paulus hentyder til, naar han siger: „Jugen tage sig selv den Ære, men Enhver være kaldet ligesom Aaron var.“ (Hebr. 5, 4.)

Jesus „bestikkede Nogle til Apostle, Nogle til Evangelister, Nogle til Hyrder, og Lærere o. s. v.“ (Ef. 4, 11—12.) og hverken Kæjsere, Konger, Fyrster, Paver, Præster eller Rægsfolk, som ingen guddommelig Myndighed selv have, kunne meddele den til Andre. Derfor, sagde Herren til den unge Josef: „De dyrke mig forgjæves, idet de lære saadanne Lærdomme, som kun ere Menneskebud“.

Antiden fremviser Fransaldets Følger.

(Af C.)

Vor Tids Kristendom og Civilisation besidder vistnok Meget, som er godt fremfor Oldtidens Hedenskab og Middalalderens pavelige Kristendom, men der findes dog endnu saa mange mørke Sider ved samme, at man ikke kan have Grund til at søle sig fuldkommen tilfreds, hverken med denne eller hin saaledes som Samfundsordenen nu er. Den civiliserede Verden, som af Navn vedkjender sig Cri-

stendommen er opløst i indbyrdes fjendlige Nationer, som for Øjeblikket have tolv Millioner bebøvnede Mand paa Benene, som man antager, at der behøves, for at forsvare deres formentlige nationale eller politiske Rettigheder imod befrygtede Angreb fra deres kristne Naboers Side. Dette er dog ikke Alt; thi, selv disse Stater ere ogsaa indbyrdes uenige, og opløste i politisk-moblatte Partier, med mange mindre Forgrentinger

som alle gjøre sig Flid for at paavise, at deres politiske Modstanderes Anskuelse og Indflydelse for Samfundsoordenen ere fordærvelige, medens de fremholde deres egne, som fuldkomne. Ved at disse politiske Fuldkommenheds-Mønstre opstilles fra saa mange forskjellige Sider, bliver Forvirringen og Uenigheden kun forøget, og nye afvigende Partier opstaa indtil Folket kun synes at danne en usammenhængende Masse af uforenelige Elementer.

Forlader man det politiske Standpunkt, hvorfra man har kastet et Blik ud over den civiliserede Verden, og indtager et mere lokalt Standpunkt, saa finder man, at de sociale Forholde ikke fremvise noget mere tilfredsstillende Skue end de politiske. Man finder Arbejde og Kapital i aabenbar Kamp, indenfor de snævre Grænser af et lille Land, ja endog indskrænket til enkelte bestemte Egne og Byer, saa vel som, i en mere udstrakt Betydning, overalt hvor Handel og Velstand, har delt Folket i Klasser, under de mest ulige Levevilkaar. Men baade Fyrsten paa sin Trone og Betleren paa Gaden, betjende sig alligevel til Kristendommen, hvis Grundlægger ikke gjorde Personansæelse, men søgte Umgang med de lavere Klasser af Folket, og forkyndte Evangeliet oftere for de Fattige end for de Rige i denne Verden, medens han her udsøgte sin guddommelige Mission til hele Menneskeslægten's Frelse. Man finder saaledes nu Rige og Fattige, Høje og Lave, Herrer og Tjenere, for ikke at sige Slaver, Hovmod og Underkuelse, Overdaadighed og Armod, med alle de, af disse modsatte Yderligheder, udviklede sociale Onder, og dette som de lovpriiste Frugter af vor Tids udviklede Civilisation, under

Kristendommens direkte Indflydelse i det nittende Aarhundrede.

Og dernæst lad os kaste et flygtigt Blik ud over den religiøse Verden: Hvilket Syn! I Rom sidder Paven indespærret i Vatikanet, som hele den katolske Kirkes anerkjendte Overhoved, medens de rettroende (?) (orthodoxe) Kristne i Rom, under Italiens Konge ere hans erklærede politiske Fjender. Saaledes hade de ham fra et politisk Standpunkt, medens selv deres Fyrster og andre af den katolske Kristenheds stolteste Personligheder, fra et religiøst Standpunkt næsten ville tilbede ham, som de erkjende som Kristi Statholder paa Jorden; og hvis Toffel de ville kysse med religiøs Urefrygt.

Den Mand, som indenfor sit Pallads sidder i mere end kongelig Pragt, og som anerkjendes af mere end to hundrede Millioner Katholiker, at holde „Røglerne til Himmerrige“ med „Magt til at løse paa Jorden, og det skal være løst i Himmelen, samt binde paa Jorden og det skal være bundet i Himmelen“, er dog i politisk Henseende kun Gjenstand for Medlidenshed, Foragt eller Had, af den kristne Verden.

Den græsk-katolske Del af Kristenheden, med sine mange Millioner orthodoxe Kristne og den russiske Keiser som Overhoved, er ikke mindre fjendlig stemt mod den stakkels Pave og den Religion som han repræsenterer, og lægge vi Mærke til de protestantiske Afdelinger i det nordlige Europa, saaledes som de ere repræsenterede i de nationale Statskirker, saa finder man, at i Stedet for den Kjærlighed, som skulde være et bestemt Kjendetegn paa Jesu Disciple, eller de sande Kristne, viser der sig Had og Uenighed ogsaa der, som de umiskjendelige Kjendetegn paa

at de ikke er Kristi Disciple. Jesus sagde: „Derpaa skulle alle Folk kjende, at I ere mine Disciple, at I have indbyrdes Kjærlighed“ (Joh. 13, 35.)

Resultaterne af en saadan Kristendom maatte derfor komme til at staa i samme Forhold til den, som Frugten staaer til Træet. „Man sanker ikke Bindrue af Torne eller Figen af Tidler, saaledes bærer et godt Træ gode Frugter, men et raadent Træ bærer onde Frugter; derfor skulle I kjende dem paa deres Frugter“. (Matth. 7, 16—20.) De foransførte splidagtige Forhold, hvori de forskjellige kristne (?) Samfund staa til hverandre, i politisk, social eller religiøs Henseende, ere dog ikke de eneste, eller værste jynlige Følger af den strafaldne Kristenheds Mangler, thi der findes andre, som ere langt mere ødelæggende i deres Virkninger, og som man er bleven saa fortrolig med, ved deres langvarige Bestaaen iblandt civiliserede Folkfærd at man næsten betragter dem som „nødvendige Under“, der ikke kunne undgaaes, hverken blandt kristne eller Hedninger. Det er imidlertid ikke vor Hensigt, at fremdrage alle de raadne Levninger af det Samfund, som en Gang havde Skjønhed og Liv, medens Manden bejjælede Kirke-Regemet, der havde Kristus som sit Hoved, med Apostle, Profeter og andre inspirerede Mænd og Kvinder, som virksomme Lemmer paa samme og vare paavirkede af den Helligaand og i hvis Skrifter den kristne Verden mener, at have Alt hvad de behøve for at opnaa Salighed, men vi ville kun paapege enkelte Samfunds-Under, som forekomme hver Dag, som omtales i Aviserne, som give Stof til Digterens og Forfatterens literære Virksomhed, og som den civiliserede, kristne, dannede Verden hører og læser om med Begjærlighed, medens de som

ofte selv give Stoffet til Standale-historier i Aviserne og paa Scenen, og uden tilsyneladende Nervositet kunne drøfte dem, som om det kun angik Vejrforandringer, Bryllupper eller almindelige Dødsfald.

Vi har allerede nævnt Klasse-Forholdene eller maatte rettere benævnt „Misforholdene“. Den Rige overtræder hensynsløst den kristne Religions hellige Love, for at tilfredsstille Kjødets Begjærligheder af alle Slags, og den Fattige gjør det ofte lige saa meget, kun med den Forskjel, som hans Stilling i Samfundet eller hans Midler ville tillade. Ansvarer lige over for Gud og Næsten, og de deraf flydende direkte eller indirekte Følger komme næsten aldrig i Betragtning. Løgn, Tyveri, Bedrageri, Vold, Løstgæstighed og Horeri udøves derfor blandt alle Samfundsklasser af saakaldte kristne (?) Menneſter, som paastaa at tro paa den rene kristne Sædelære, og, som efter deres egen Tilstaaelse, højtideligen have lovet „at forſage Djævelen og al hans Bæsen, og al hans Gjerning“; som have kristne Præster af alle Slags i Mængde, og Bibler og religiøse Bøger uden Tal, endogsaa i de fattigste Hjem, og om ikke, saa kunne de have dem. Mistilliden er derfor traadt i Stedet for den Kjærlighed og Tillid, som skulde herske blandt kristne Brødre og Søstre.

Men hvem er nu Brødre og Søstre? — Hvo tør kalde den stolte titelbærende Herre eller Dame for Broder eller Søster i det nittende Aarhundredes civiliserede og klassificerede Kirke-Samfund? — Hovmodet har forenet sig med Rigdommen, for med Foragt at se ned paa de fattige men maatte bedre Menneſter, for hvem Jesus Kristus led og døde. Penge-Aristokratiet har taget uærlig Spekulation i sin Tjeneste og er bleven

de arbejdende Klassers Tyran og Boddel, men ofte smede de Undertrykte selv de stærkeste Værker, som berøbe dem baade Frihed, Ære og timelig, saa vel som evig Lykkelig-
 Undertiden vil Nøden lede til Forbrydelser mod Guds og Menneskenes Love, men i de fleste Tilfælde er det de Lidenskaber, som de maatte tilbøje have arvet efter Forældre, men siden næret og tilfredsstillet indtil de bleve dem for stærke, dels saadanne, som ere fremkomne ved slet Selskab eller andre Omstændigheder. I Stedet for at be-

kæmpe saadanne onde Tilbøjeligheder, som sine værste Fjender, har man vedblevet at behandle dem, som Venner, ved at tilfredsstille deres Fordringer, medens Ære, Frihed, huslig Lykkelig-
 hed og ofte Livet selv gik tabt i Lasternes Maelstrøm. Blandt de Tusinder af ødelæggende Under, som gjør den civiliserede, kristne Verden til et Babel af Forvirring og et aandeligt Sodoma, ville vi i det paafølgende kun paavise enkelte af de mere aabenbare og iøjnefaldende.

(Fortsættes.)

Den 1ste Januar 1889.

Nytaars-Betragtninger.

Idet vi med dette Nummer træder ind i et nyt Tids-Afsnit, og herved ønske vore Læsere et glædeligt Nytaar, kunne vi ikke undlade med det samme at udtrykke vor Taknemmelighed mod et altskyrende, hjærligt Forsyn, som naadigen har bevaret os som et Folk, trods de store Anstrængelser, som Zions Fjender have gjort sig, for at tilintetgjøre Guds Værk.

De trofaste Hellige i Zion staa i mere sammensluttede Rækker end nogen-
 finde, for at forsvare den Sag, som de have helliget deres Liv og alt hvad deri er indbefattet; den Sag til hvilken alle deres Forhaabninger ere knyttede, baade i dette og i det tilkommende Liv. De have med Taalmodighed fundet sig i at rovløstne principløse Demagoger have plyndret dem, under Paaskud af at haand-
 have Unionens Love. Mange gode Mænd have endog opofret deres Frihed paa Ærens Altar, idet de have valgt, hellere at lide et forsmædeligt Fangenskab, end at bryde de høitidelige Pagter, som de have indgaaet med deres Hustruer i Herrens Templer. Hundreder af Kvinder og Børn have maattet give Afkald paa deres Forsorgere, Ægtefæller og Fædre, og se dem blive slæbte til affhyelige Fængsler, for der at dele Skjæbne med Landets værste Forbrydere, og kun deres Taarer og Bønner for Naadens Throne have tilkjendegivet hvor stort et Offer de have bragt for at frelse Ære og Samvittighed. De have maattet finde sig i, at deres bitreste Fjender sad paa Dommerstødet og at Horkarle, Drankere og Andre af Samfundets Udskud for en stor Del udgjorde den Jury, som det var overladt, at erklære dem skyldige eller ikke skyldige, naar de stode anklagede for Retten, for at have forbrudt sig mod den berhyggede „Tudor-Edmunds Lov“, der er beregnet paa at plyndre og opløse Jesu Kristi Kirke, under Skin af at

moralisere de Sidste-Dages Hellige, medens Skjogen og Brændevinshandleren blive beskyttede af disse Lovens Haandslangere, tvært imod Folkets udtrykte Ønsker. I dette og i mange andre Henseender, have de Hellige i Zion udvist en Sjælsstyrke og taalmodig Hengivenhed i Guds Villie, som kun finder sit Edestykke hos de forrige Dages Hellige i den apostoliske Tidsalder og under de store, grusomme Forfølgelser, som ledsagede Reformationerne i Middelsalderen.

Dette er langt fra alt, som er værd at lægge Mærke til. Et nyt herligt Tempel blev fuldført og indviet i Manti, ved hvilken Lejlighed, den Højeste behagede at tilkjendegive sit Velbehag, ved paa en slynlig Maade, at lade Himlens Kræfter være tilstede. De Hellige have, siden denne vigtige Begivenhed fandt Sted, virket der, saa vel som i de andre Templer i St. George og Logan, for de Levendes og de Dødes Frelse og Opbyggelse, og have høstet mange store, himmelske Betsignelser, som Frugterne af deres Tro, Taalmodighed og Opofrelse.

De have endvidere, gennem det forløbne Aar, paa deres egen personlige Bekostning, udsendt flere Hundrede Missionærer til de forskjellige Verdens egne, og disse Mænd, saa vel som deres Familier i Zion, have derved vist, at deres Tro paa Evangeliet, som Verden behager at kalde Mormonisme, er mere end en tom Formular eller Bekjendelse, saaledes som det er almindeligt blandt jekteriske Kristne. Med alle disse Beviser paa de Helliges Tro udvist i deres Gjerninger, er det os en Glæde at kunne træde ind i det nye Aar, med den fulde Forvisning om at Zion vil snart triumfere over alle sine Modstandere; „thi alle Ting Ende nærmer sig“, og „Freløsningen stunder til“.

„Og jeg vil samle mine Udvalgte fra de fire Verdens Hjørner“, siger Herren. Tor vi tvivle paa at det vil ske? De Hellige i Zion have ikke alene tænkt paa og bedet for deres Slægtninge og Venner i disse Lande, men have, sendt de nødvendige Rejsmidler for mange af dem, og saaledes have de hjulpet til at gennemføre den af Herren tagne Bestemmelse om at „samle de Udvalgte“. Dette bør indstille i de fattige Helliges Hjerter et stærkt Haab om Udfrielse fra disse Lande, dersom de, ligesom deres Brødre og Søstre i Zion, med Taalmodighed og Trofasthed bestaa under de Prøver, der, ligesom en lutrende Jld, ere bestemte til at gjøre dem værdigere og mere skikkede for de store Betsignelser, som Fremtiden bærer i sit Skød.

Som det var bemærket i det forrige Nummer af „Stjernen“, gaar Herrens Værk endnu fremad i disse Lande, og vi have været storligen velsignede med Fred og Øvrighedernes Beskyttelse, i hvilket vi ogsaa anerkjende Guds Forsyn, som kan formilde eller forhærde Menneskenes Hjerter, eftersom han anser det nødvendigt eller passende for at fremme sine store Planer, der gaa ud paa at forbedre og frelse Menneskene.

I Forbindelse med de Ældstes og Medlemmernes personlige Bidnesbyrd om Guds store Værk i de sidste Dage, indtage de trykte Skrifter og Bøger en saare vigtig Stilling. „Skandinaviens Stjerne“, som er vort Samsunds Organ eller Talsmand i disse Lande, burde finde en langt videre Læsefred. end som den nu har. Den burde bane sig Vej til Steder og finde Læsere, hvor vore Ældster ikke blive tilstedes Afgang, og som et Bidne for Høje, saa vel som de Ringereftiliede, bære sit tause, men dog indtryksfulde Bidnesbyrd for Tusinder

af vore Medmennesker, for hvem Jesus led og døde, ligesaa vel som for os, og til hvem derfor Evangeliet bør prædikes som et Vidnesbyrd.

Lad derfor de Hellige og andre af „Stjernens“ Belyndere indbyde Venner og Bekjendte til at tegne sig som Subskribenter for denne Sandhedens Tolk, der, trods dens mange literære Ufuldkommenheder, dog meddeler de eneste paalidelige Underretninger om dette saa ildeomtalte og lidet forstaaede Samfunds Tro, Lære, Liv og Udvikling i religiøs og social Henseende. C.

Afsløsning og Beskikkelse. Eldste Olof Jönsson er løst fra at virke som Missionær i Skaane Konference, og Eldste Mathias E. Lund er ligeledes løst fra at virke i samme Egenstab i Kjøbenhavns Konference, og begge ere herved beskikkede til at arbejde i Kristiania Konference, under sammes Præsident.

C. D. Feldsted,

Præsident

for den skandinaviske Mission.

Katakomberne i Rom.

(Fra »The Contributor«).

Der hengaar næppe noget Aar, uden at nye Beviser fremkomme, som stadfæste de hellige Skrifteres Sandhed. Iblandt disse kan man regne de rømeriske Katakomber, som indeholde mange saadanne Vidnesbyrd, der baade ere besynderlige og interesjante. Katakomber, kalder man den Slags Gravkamre og Gange, som ere udhugne i Stenbrudene under Jordens Overflade. I Begyndelsen vare de, uden Tvivl, kun almindelige Stenbrud, som vare fremkomne ved at udtage en Slags blød Sten eller Cement, som kaldtes „Tufo“, der bliver meget haard, naar den udsættes for Vejrets Indflydelse, og som er det stærkeste Bindingsmiddel eller Cement, som man hidtil har fundet anvendeligt ved Bygningsforetagender. Disse underjordiske Gader eller Gange laa undertiden den Ene under den

Anden, i flere Lag eller Etager, og ere paa sine Steder brede nok til at en Bogn kan passere igjennem dem, og, dersom man kan tro hvad Bevisjeren fortæller En, saa løbe de maaste fem danske Mil under Jorden i alle Retninger. Nogle sige, at de naa helt til Ostia og Civita Vecchia, som er fire danske Mil i een Retning.

Man kan inddele disse Beviser under to særskilte Klasser, de første hentede fra selve Katakomberne og de andre fra Traditionen eller den mundlig-overleverede Historie. De Førstnævnte maa man omtrent kunne kalde uomstødelige Beviser, efterjom Ingen vil gjøre en saa urimelig Paastand, at de første Kristne vilde opholde sig i Uger og Maaneder under Jorden, for at sætte saa mange Insriptioner derne, hvoraf mange endnu ere ganske

tydelige at læse, dersom de ikke vare sandfærdige. Den anden Klasse Vidnesbyrd er derimod mindre paalidelige, ligesom Traditionen almindeligvis er, undtagen den nedskrives, da man, som oftest finder at Fortælleren overdriver sin Historie mere eller mindre, dels af fanatiske Grunde og dels formedelst de upaalidelige Kilder, hvorfra den først kom.

Lad os nu antage, at vi boede i Rom paa Kejser Nero's Tid. Staden var den Gang en af de mest pragtfulde, som Menneskehænder nogensinde opførte, og stod paa syv Høje ved Tiberflodens Bredder, men paa den Tid havde Rom, ligesom London i vore Dage, udbredt sig langt over sine oprindelige Grænser. Endnu den Dag i Dag, finder man Ruiner af Templer og Bandlejninger i fire à fem danske Miles Afstand udenom Staden, og man plejede at sige om Kejser Augustus, at han modtog Rom opbygget af Marmor, men efterlod den opført af Marmor. Netop paa den Tid, da Rom udviklede sig i denne glimrende Bygningsperiode, indtraf en Begivenhed, som af Forhønet var bestemt til at jætte Romerne indbyrdes imod hverandre og omsider tilintetgjøre Kejserdommet.

I en lille ubetydelig By, i Judæa, blev et Barn født. Flere Aar tidligere var der udspreidt et Rygte, at en mægtig Herkter skulde opstaa i Osten, og et gammelt romersk Sagn siger, at „paa den Tid, da Frelseren blev født, havde den romerske Kejser Augustus foruroligende Drømme, som gav ham at forstaa, at der paa den Tid og Time var født et Barn i Syrien, som en Gang vilde blive anerkjendt i hele Verden, som Kongers Konge og Herrers Herre. Dette Sagn skaffede den romerske General Vespasian Kejserkronen.

Det er usikkert om at nogen af Apostlene prædikede i Rom før Paulus kom dertil.

Strax efter Pintsjefesten, naaede „den nye Tro“, som Evangeliet da kaldtes, Hovedstaden. Iblandt dem, som vare Vidner til den Helligaands Udgjælde, nævnes der „Føder og gudfrygtige Mænd af alle Folkeslag“, det vil sige, Føder af israelitisk Herkomst og Føder som havde annammet den jødiske Tro i andre Lande, og hvoraf mange boede i Rom, men gjorde deres Balsarter eller Pilegrimsrejser til Jerusalem, for at kunne tilbede Gud i det hellige Tempel, som stod paa Moriah's Bjerg. Der kan ikke være Tvivl om, at jo disse Mænd forkyndte den nye Frelsens Plan, naar de kom tilbage til deres Familier og at derved snart fremkom en trivelig Menighed; thi, naar Paulus skriver til Disciplene i Rom, omtaler han deres Antal, Godhed og Renhed. Han skriver til „Alle, som ere i Rom, Guds Elskelige, kalbte Hellige“ (Rom. 1, 7.) og atter siger han: „Først takker jeg min Gud ved Jesus Kristus for Eder alle, at Eders Tro omtales i den ganste Verden“. (Rom. 1, 8. og i 11. Vers) „thi jeg forlænges efter at se Eder, at jeg kunde meddele Eder nogen aandelig Naadegave, saa I maatte styrkes“. Til sidst ankom denne „Hedningernes Apostel“ til Rom og boede i sit eget lejede Hus i to Aar, og prædikede om det som henhørte til Guds Rige, „idet Ingen lagde ham Hindringer ivejen“. Denne midlertige Fred, som Hedenstabet lod de Kristne nyde, varede dog ikke længe.

I Kejser Nero's tiende Regjeringsaar brød Hedenstabens og Fordommens længe ulmende Videnstaber løs, som et skrækkeligt Uvejr. De Kristne bleve forfulgte med alle mulige Pinser, som Ondstaben kunde optænke. Nogle bleve

bundne til Væle, ombundne med smeltet Bleg, og derpaa antændte, for at tjene som Fakler til at lyse for de Forbifarende, og tillige paa mange andre Maader bleve de Kristne pinte og dræbte, men vi ville ikke dvæle ved disse blodige Scener længere, men kun bemærke, at dette bragte Tusinder til at skjule sig i Katakomberne. At de den Gang eksisterede, kan bevises af Cicero's Taler, idet han omtaler nogle som befandt sig i Nærheden af den „æquiline“ Port, og ligeledes hvor han, ved en anden Lejlighed, taler om et vist Sted paa den „apike“ Vej, som var en Samlingsplads for Røvere. Til saadanne Steder flygtede de forfulgte Mænd med deres Hustruer og Børn, og medtog hvad de kunde, af Fode og Klæder, og der er al Grund til at tro, at mange af de Hellige, som vare anklagede for romerske Øvrigheder, tilbragte baade Maaneder og Aar derne, uden at faa se Dagens Lys, indtil de døde og bleve begravede der.

Ovenover dem, i den store Stad, gik Alt sin sædvanlige Gang. De britiske Krigsfanger bleve tvungne til at kæmpe med hverandre paa Arenaen, indtil de mistede Livet paa denne Maade, blot for at tilfredsstille de romerske Kvinders grusomme Tilhøjeligheder. Ganske smaa Børn bleve dræbte for at de kunne faa Hjær til deres afstjhelige, giftige Yndlingsdrik. Deres jofstifte Filosofer spillede Tiden med at disputere paa deres Højtkoler, og Mænd giftede sig med Mænd. Samfundets forbrøderiske Levevis lignede en sydende Gryde, der var nær ved at koge over. Saaledes var Rom paa den Tid.

Medens Martyrernes Blod flød i Strømme ovenpaa Jorden, gjenlød dens Indre af de Kristnes Sange til Guds Ære og til Opmuntring til bro-

derlig Kjærlighed og Standhaftighed, men til Trods for alle Forsøg paa at forhindre det, tabte Afgudsdyrkelsen mere og mere sin Anseelse, og tre Hundrede Aar senere besteg den Religion, som idetmindste gik for at være den samme, som udgik fra Golgatha som et elendigt, foragtet Udstud, den kejserlige Trone og svang sit Scepter over hele den civiliserede Verden.

Nu bliver Spørgsmaalet: Hvorledes skal man forklare sig alt dette? Hvorfor vilde romerske Adelsmænd med deres fint opdragne Hustruer og Døtre, livsglade Børn og skrøbelige Oldinge flygte til Katakomberne, hvorved de maatte opgibe alle Livets Nydelse, Solens Lys og den friske Luft under Italiens klare Himmel, ja vel som Familielivets Hygge og Glæder? Hvad kunde bringe dem til at give Afkald paa Foraarets yndige Blomster og Insekternes muntre Surren om Sommeren, eller de mange Tusinde Severdigheder i Staden med dens Vand-spring, Villaer og offentlige haver, kort sagt paa det kejserlige Roms Herlighed? Det var fordi deres gamle hedske Tro, var bleven fortrængt af en ny og bedre Tro. Men at være en Kristen paa den Tid, mente at være i Besiddelse af en overordentlig stærk Overbevisning om Forsoningen ved Kristi Blod og det herlige Haab om evigt Liv hinsides Graven; dertil ud-satte man sig tillige for at tabe alle jordiske Ting. Det mente for de mindre Modige at de maatte opsoge sig et Tilflugtssted i en eller anden mørk Katakombe og der udholde en Slags levende Død og Begravelse.

Hvorledes vil man forklare sig disse Særshy? Skal man kunne tro, at nogle faa galilæiske Fiskere opfandt denne Religion? En Religion, vel at mærke, som ikke blev udbredt med

Sværdet, men ved Standhastighed gjennem Videlser, saa at det med Rette blev sagt, at „Martyrernes Blod var Kirkens Sæd“. Jo mere man rolig overvejer disse Kjendsgjerninger, desmere kommer man til den Overbevisning, at det var en Følge af den nye Aabenbarings Dyd, som skinnede i Menneskenes Hjerter og viste sin Indflydelse paa Menneskenes Samvittigheder og Handlinger; med andre Ord, at Kristus i sit Liv og Levnet, fremstillede Guds Visdom og Magt, ikke blot til Jøderne, men ligeledes for Hedningerne, og at Jehova var Alt i Alle.

Af Kirkefaderen Tertulian lære vi, at de første Kristne aldrig brugte den Skik, som paa den Tid var almindelig, at brænde Ligene, men at de derimod fulgte Oldtidens Patriarkers Skik, at begrave dem. Dette viser den dybe Verbødighed, som de første Kristne nærede for de Skikke, som findes omtalte i det gamle Testamente. Ingen Begravelser vare tilladte indenfor Rom's Grænser, hverken i Republikens eller Kejserdømmets Tid, og derfor bleve Katakomberne saa hyppigt benyttede af de Kristne til deri at henlægge deres Døde. Kirkefaderen Anastatius siger, i sin Beskrivelse om Biskop Calixtus, som var Biskop i Rom i det tredje Aarhundrede, at denne jærlig benyttede Katakomberne, som Begravelsessteder for mange Præster og Martyrer, og der siges, at ikke mindre end (170,000) et hundrede og halvfjerdsindstyve Tusinde lemlestede Martyrers Lig bleve henlagte i disse underjordiske, mørke Gange. Dette vil maaske synes en Overdrivelse, men det er slet ikke saa usandsynligt endda, eftersom Rom paa den Tid havde næsten tre Millioner Indvaanere, og at disse Forfølgelser varede i henved tre Hundrede Aar.

Vende vi os nu til Afbildningerne

og Indskriptionerne, saa finde vi, at de næsten alle bære Præget af en inderlig og tillidsfuld Tankegang. Kjærlighed udtrykt i Savn og Sorg, og Troen udtrykt ved Haabet. Der findes intet Pralende, ikke et eneste Bredesudtryk angaaende deres Forfølgere, men derimod megen Tilfredshed, Enfoldighed og inderlig Godhed udtrykkes i disse Inscriptions. Vi ville her gengive nogle af dem i Oversættelse:

„Den femte ** November. Her lagdes Gorgonius til Hvile, elsket af Alle — selv havde han Ingen.“

Paa en anden ældre Sten staar:

„Altfor snart saldt Du, Constantia. Beundret for sin Skønhed og Ynde, levede hun 18 Aar, 6 Maaneder og 16 Dage.

Fred være med Constantia.“

En Insription over en ung Officer ved Navn Marius, som tjente under Kejser Adrian, lyder saaledes:

„Han levede længe nok, thi han gav sit Liv og sit Blod for Kristus.“

Der findes ogsaa omtalt et Gesandtskab fra Gaul (Frankrig) af hvilket man ser det kristne Tjenestetjendes Hengivenhed for deres Herkab. Det lyder saaledes:

„Her hviler Gordianus, Sendebud fra Gaul; dræbt tilligemed hele sin Familie for Troens Skyld.

Hvil i Fred!

Theophilus lod dette Minde oprette.“

En anden Insription lyder saaledes:

„Deocelata, den udmærkede Jomfru, hviler her i Fred. Kristus vilde det saa.“

En anden Indskrift, har kun det tilbage:

„ de Fattiges Ven, omme og brodesfri Sjæl, Herrens Lam.“

Der findes ogsaa et Mindesmærke om en af Katakombernes Gravbyggere. Billedet fremstiller ham med Lampe i den ene Haand og en Halle i den anden, og med et Kors paa hver Side af sin Kappe. Disse Symboler ere paa en Maade, et vedvarende Vidnesbyrd om deres Tro, Taalmodighed, Hengivenhed og Haab. De saa Exempler, som her ere fremstillede, kunne derfor tjene som Beviser for, hvor stærk disse Folks Overbevisning maa have været, efter som de fleste af dem vare opdragne under det gamle Romes affyehelige, velslystige Folkefester. De vare siden blevne ombendte til Troen paa Jesus Kristus; jenere hen bleve de forfulgte, dødsdomte og maatte flygte fra Hus og Hjem og tilsidst fandt de et Skulested i Katakomberne. Der nede holdt de deres Gudstjeneste. Der nede bleve deres Børn fødte og døde; de bleve dræbte, om just ikke med Sværdet, som i Bethlehem, saa for-

medelst den ufunde Luft og Mangel paa Føde, og der fandt de omsider selv deres sidste Hvilested. De Huller, i hvilke deres Ben endnu henligge, ligne meget de tomme Rum i en Komode, naar Stufferne ere tagne ud, og man har regnet ud, at disse underjordiske Menneſteboliger danne Gader, som, om de vare i een lige Linie vilde gjøre dem et Hundrede danske Mil lang, saa at hele den vore Stad var fuldkommen undermineret af Katakomber.

Visseelig lyder der en stærk Røst til os fra disse dybe, ærværdig Gravsteder, som bebrejder os vor Mangel paa Tro, og vor store Ligegyldighed for Evangeliets Betsignelser, som vi selv nyde, og ikke interessere os nok for, til at meddele Andre. De tilraabe, med høj Røst, enhver dødt Sjæl: „Vaagn op Du, som sover, og staa op fra de Døde, og Kristus skal lyse for Dig.“ (Ef. 5, 14.)

Der som jaadanne Forsølgelser skulde gjentage sig i vore Dage, som fandt Sted i forrige Tider, under de romerske Kejsere Nero og Deocletian, saa vilde der vistnok findes mange Kristne, som nu raabe: Herre, Herre, der vilde vende om og hilse Herren paa samme Maade, som Judas hilsede ham og i samme Hensigt.

Orden, som en Vane.

(Fra »The Contributor«.)

Enhver indser vistnok den store Betydning af at vænne sig til Orden, men det er ikke mange, som indse hvormeget det har at gjøre med Samfundets almindelige Vel, og man hen-

regner derfor Orden til de mindre vigtige Dyder heri Livet, og behandler Forsømmelser i den Retning med stor Overbærenhed. Mange gode og udmærkede Menneſter ere undertiden

meget uordenlige i deres daglige Affærer, og dette har givet Anledning til at man har benyttet det som en fortærfelig Undskyldning, om ikke som en Retfærdiggjørelse for sine egne Fejl i den Retning. Det er beklageligt, at maatte være Vidne til, at det Æneste, hvori visse Folk have været i Stand til at efterligne store Mænds Exempel, har været i at efterligne deres Fejl, som der fortælles om en Mand, der bestræbte sig paa at efterabe den berømte Emerson, (Taler og Digter) men kun opnaaede at ligne ham i een Henseende, nemlig at have sine Papirer i en saadan Uorden, at han maatte standse midt under Taleren for at lede om det han skulde bruge. Orden, som Bane, rækker langt videre i sine Følger, end som de fleste Mennesker gjør sig noget Begreb om. Det er den, som styrer alle Forretninger, baade med Hensyn til Tid og Sted. Den gjør sig gjældende baade i Tanke og Handling; Karakter saa vel som Opførsel; den er den bedste Husholder, da den paaer at intet spildes.

Jugen uordentlig Person kan kaldes for virkelig sparsommelig. Han kan vistnok være flittig i sit Arbejde og udgive kun lidt af sin Fortjeneste, men sand Økonomi eller fornuftig Husholdning fordrer, at man skal drage saa megen Nytte som mulig af enhver Ting, og dette kan kun ske ved at ordne alt paa en systematisk Maade. Den Mand, som er vant til Orden, vil saaledes indrette sin Tid, at den vil være ham saa fordelagtig, som mulig. Han vil ikke paa en doven, ligegyldig eller uordenlig Maade udføre sit Arbejde; han vil heller ikke opsætte til i Morgen, hvad han bør gjøre i Dag, ejheller presse det, som burde udføres i Morgen ind under denne Dags Arbejde. Han vil indrette

sig saaledes, at han har Tid baade til Hvile og Virksomhed, Fornøjelse saa vel som Arbejde. Han vil tage Hensyn til Andres Tid saa vel som til sin egen, og han vil hverken bryde Bestemmelser som ere gjorte, eller tvinge Folk til at spilde deres Tid for hans Skyld, imod deres egen Villie. Saaledes er det ogsaa med at være net i sin Paaklædning og Væsen, hvilket egentlig kun er Orden fremtrædende under en anden Form; en saadan Person vil anses Retfærdig som en absolut Nødvendighed. Det som bliver holdt paa sin rette Plads og kun benyttet til sit bestemte Brug, vil være længere og være mere værd medens det er brugeligt, end det, som ingen bestemt Plads har.

I enhver Fabrik eller anden større Arbejdsindretning bliver denne Slags Økonomi altid tagen i Betragtning, og er lige saa værdifuld hvor man udfører almindeligt Arbejde. Her er Orden saaledes ikke alene Grundvolden til Økonomi, men ogsaa til Skønhed og Tilfredshed. I Hjemmet har den endnu større Betydning. Intet Hjem, hvor der hersker Uorden, kan være behageligt. Det kan være kostbart og overdaadigt, men vil alligevel ikke behage Øjet eller glæde Hjertet. En ledende Følelse af Orden, som søger at tilfredsstille baade Øjet og Øret; som tilvejebringer Harmoni i det Hele taget, saa vel som i Enkelthederne i Hjemmet; som sørger for at Manden faar nyde den Hvile, som den saa højlig tiltrænger efter Arbejde og Betyngninger, er en saare nødvendig Egenkab hos en god Husholder. Paa denne Grundvold kan hun siden tilføje Lidt eller Meget af Dekoration eller Prydsels, efter som hun har dem til sin Raadighed, men uden Orden, som Grundlag, vil alle Forsøg i den

Retning kun forøge det Ubehagelige, ved at gjøre den herskende Uorden mere iøjnefaldende.

Ogsaa i Pengeforretninger er Orden af største Bigtighed. Man undgaar derved ikke alene Tab af Tid og Penge, men ogsaa megen Værgelse; man hindres derved fra, at gaa til for store Udgifter, formedelst Uvidenhed og Uorden, der ofte har ledet til Vogn og Bedrageri. Derjom man vilde undersøge Narfagerne til mange Underløb og andre uredelige Handlinger med Hensyn til Pengeaffærer, saa vil man som oftest finde, at de oprindelig hidvære fra en hensynsløs, uordenlig Anvendelse af Pengene, længe før der opstod den første Tanke om at være uærlig. Man kan derfor ikke for tidlig lære de Unge det som en Pligt, at holde et nøjagtigt Regnskab, at have fuldkommen Rede paa deres finansielle Stilling og at stille deres Udgifter i Forhold; thi Sindssro, Tilfredshed og et godt Navn og Rygte afhænger af at lade Orden herske i saadanne Sager.

Naar Orden bliver til en Vane, og saaledes styrer vore daglige Handlinger, vil den ogsaa have stor Indflydelse paa Tankegangen, Karakteren og Livsnydelsen hos dem, som ere saa lykkelige, at have tilegnet sig den. Han vil ikke være tilfreds med at have sine Ideer liggende i en uordenlig Bunke, men vil være fuldkommen Herre over dem og vide hvor han har dem og kan finde dem, og hvorledes han bedst skal anvende dem. Han vil bedre være i Stand til at beherske sine Følelser, Ønster og Tilbøjeligheder, undgaa Uderligheder og opfylde sine Forpligtelser, da hans naturlige Trang til Orden vil drive ham i den Retning. Denne Selvbeherkelse vil altid være ledsaget af en vis Selvstændighedsfølelse og Tilfredshed, og forøger vore Øvner til at gjøre Andre lykkelige ogsaa, og derjom „Orden er Himlens første Lov“, saa burde den visse indtage en fremragende Plads blandt de menneskelige Dyder.

Blandinger.

Et Andels-Garveri i Saltjøstaden fik nylig atten Jernbanelæs med Garveribark fra Californien. Dette Dplag vil være netop i atten Uger, da Garveriet benytter et saadant Læs om Ugen, og for at skaffe Huderne, maa der slagtes et Hundrede store Kreaturer om Ugen. Læderet bliver siden oparbejdet i et Andels-Stofojsfabrik.

Uld, Vly og Sølvs udføres fra Utah i store Kvantiteter.

Indhold.

Protestantismens Grundvold	97	Afløsning og Bestikkelser	106
Nutiden fremviser Træsaltdets Følger 101		Katakomberne i Rom	106
Red. Bem.:		Orden, som en Vane	110
Rytaars-Betragtninger	104	Blandinger	112

Kjøbenhavn.

Udgivet og forlagt af C. D. Fieldsted, Lorenzengade 14, 1ste Sal.

Trykt hos S. E. Borching (R. Peteresen).